

Zarządzenie nr 492/2017
Burmistrza Kamiennej Góry
z dnia 28 sierpnia 2018 roku

w sprawie: zatwierdzenia diagnozy pn. „Badanie jakości i poziomu dostępności do jednostek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3 w Kamiennej Górze”.

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446)

zarządzam, co następuje:

§ 1

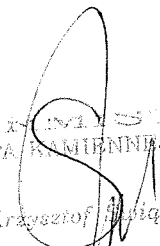
Zatwierdzam diagnozę pn. „Badanie jakości i poziomu dostępności do jednostek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3 w Kamiennej Górze” przygotowaną na potrzeby konkursu konkurs nr RPDS.08.04.01-IP.02-02-259/17 w zakresie wsparcia z RPO WD 2014-2020 w ramach Osi Priorytetowej 8 Rynek pracy, Działania 8.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego, Poddziałania nr 8.4.1 Godzenie życia zawodowego i prywatnego – konkursy horyzontalne.

§ 2

Diagnoza, o której mowa w § 1 stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania.

BURMISTRZ
MIASTA KAMIENNEJ GÓRY
Krzysztof Jędrzejek

BADANIE JAKOŚCI I POZIOMU DOSTĘPNOŚCI DO JEDNOSTEK ZAPEWNIAJĄCYCH OPIEKĘ DZIECIOM DO LAT 3

W KAMIENNEJ GÓRZE

Przygotowała:

Izabela Przyk
podinspektor ds. oświaty
Centrum Obsługi Jednostek
Gminy Miejskiej Kamienna Góra

Kamienna Góra, 25.08.2017 rok

SPIS TREŚCI

- 1. Cel badania**
- 2. Metodologia badania**
- 3. Funkcjonowanie instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3.**
- 4. Lokalne uwarunkowania społeczne i demograficzne w zakresie dostępności do opieki nad dzieckiem w wieku do lat trzech.**
- 5. Diagnoza sytuacji w Kamiennej Górze w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.**
- 6. Diagnoza potrzeb w kontekście aktywizacji zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.**
- 7. Podsumowanie.**
- 8. Wnioski i rekomendacje.**
- 9. Propozycje działań.**

1. Cel badania.

Celem badania jest analiza uwarunkowań w zakresie zróżnicowań przestrzennych w dostępie do form opieki i prognoz demograficznych w obszarze usług opiekuńczych i wychowawczych świadczonych przez placówki opieki żłobkowej, zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie Gminy Miejskiej Kamienna Góra. W szczególności badanie zostało ukierunkowane na zbadanie poziomu dostępności do zinstytucjonalizowanej opieki, potrzeb mieszkańców miasta w zakresie objęcia opieką dzieci w wieku do lat trzech, aktualnej oferty instytucji opieki i jej elastyczności w zakresie zaspokajania potrzeb dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych, związanych z tym danych liczbowych i prognoz zapotrzebowania, jak również zdiagnozowanie potrzeb dzieci niepełnosprawnych w kontekście poziomu dostosowania wymienionej placówki do możliwości korzystania przez tę grupę dzieci z ich oferty. Efektem badania jest niniejszy raport zawierający analizę wymienionych zjawisk, opisujący ograniczenia i możliwości badanego obszaru działalności oraz przedstawiający wymagane zakresem badania uwarunkowania przestrzenne.

2. Metodologia badania.

Badanie przeprowadzono przy zastosowaniu dwóch metod badawczych: desk research (analiza danych zastanych) oraz badań ankietowych.

Analiza danych zastanych została przeprowadzona na podstawie zapisów zawartych w dokumentach strategicznych, danych pozyskanych z Urzędu Miasta Kamienna Góra, danych uzyskanych ze sprawozdań oraz danych dostępnych w lokalnych zasobach statystycznych. W tym kontekście dokonano analizy zapisów ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz.U. z 2013 roku poz. 1457 ze zm.), zapisów dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Miasta Kamienna Góra na lata 2016 -2025”, zapisów statutu placówki opiekuńczej oraz danych z Arkuszy Organizacyjnych analizowanej placówki, danych statystycznych Wydziału Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Kamienna Góra, danych ze sprawozdań rzeczowo-finansowych dotyczących wykonywania zadań z zakresu opieki nad dzieckiem do lat 3 (dane Żłobka Miejskiego w Kamiennej Górze) oraz danych statystycznych dotyczących osób biernych zawodowo z Powiatowego Urzędu Pracy i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zebrane informacje pozwoliły na określenie uwarunkowań w zakresie zróżnicowań przestrzennych w dostępie do form opieki i prognoz demograficznych.

Badaniem ankietowym objęto dyrektora Centrum Obsługi jednostek Gminy Miejskiej Kamienna Góra, dyrektora placówki Żłobka Miejskiego w Kamiennej Górze, osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz rodziców dzieci uczęszczających do Żłobka Miejskiego w Kamiennej Górze. Badanie pozwoliło na uzyskanie informacji bezpośrednio od osób zainteresowanych przedmiotowym tematem oraz odpowiedzialnych za realizację zapisów ustawy o opiece nad dzieckiem w wieku do lat trzech, zbadanie motywacji i potrzeb w powrocie na rynek pracy po urodzeniu dziecka, zdiagnozowanie zapotrzebowania na działania aktywizacji zawodowej osób powracających na rynek pracy oraz potrzebę tworzenia i rozwijania miejsc opieki nad dziećmi do lat 3,

3. Funkcjonowanie instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobka.

Opieka nad dziećmi do lat 3, zgodnie z polskim prawodawstwem, może być zorganizowana w formie żłobka, klubu żłobkowego oraz sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię. Instytucjonalna opieka nad dzieckiem może być sprawowana od dnia ukończenia przez dziecko 20 tygodnia życia do ostatniego dnia danego roku szkolnego, w którym dziecko kończy trzeci rok życia. W przypadku, gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym, tą granicą jest czwarty rok życia. Żłobki mogą być prowadzone przez gminę, osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Prowadzenie żłobka wymaga wpisu do rejestru żłobków, którego dokonuje burmistrz, wójt lub prezydent miasta. Ustawa o opiece nad dziećmi do lat 3 wskazuje zakres opieki, którą świadczą żłobki. Do zadań tych należą: zapewnienie dziecku warunków bytowych zbliżonych do warunków domowych; zagwarantowanie dziecku właściwej opieki pielęgnarskiej oraz edukacyjnej przez prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka; prowadzenie zajęć opiekuńczo – wychowawczych i edukacyjnych, uwzględniających rozwój psycho-motoryczny właściwy dla wieku dziecka.

4. Lokalne uwarunkowania społeczne, demograficzne, gospodarcze i na rynku pracy w zakresie dostępności do opieki nad dzieckiem w wieku do lat trzech.

Zapisy Strategii Rozwoju Miasta Kamienna Góra na lata 2016 – 2025 wskazują, że w mieście najbardziej alarmująca jest sytuacja w zakresie zmian liczebności, jak i struktury populacji. Kamienną Górę pod tym kątem cechuje duży poziom depopulacji (w latach 2010 – 2014 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 978 mieszkańców, w podziale na płeć dane wskazują, że ubyłoby 553 mężczyzn i 425 kobiet) co silnie oddziałuje na sytuację społeczno gospodarczą.

Odnotowuje się spadek liczby urodzeń, a wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz tych, którym powinna być zapewniona opieka geriatryczna (osób w wieku poprodukcyjnych jest o 158 więcej, a w wieku produkcyjnym o 691 mniej - dotyczy lat 2010 – 2014, ponadto w 2014 roku saldo przyrostu naturalnego było ujemne, wynosiło -5,2). Postępujący wzrost liczby zgonów w połączeniu ze zmniejszającą się skalą urodzin przesuwają wskaźnik przyrostu naturalnego na ujemną stronę i wpływa na zmianę lokalnej struktury demograficznej. Zwiększa to niebezpieczeństwo spadku liczby osób na lokalnym rynku pracy oraz zwiększenie obciążenia ekonomicznego grupy produkcyjnej. Do ujemnych zjawisk należy także emigracja zarobkowa mieszkańców (często połączona z brakiem wymeldowania z miasta, co zaburza wyniki analizy), powodująca kryzys rodziny (rośnie liczba rozwodów, występuje zjawisko separacji i tzw. eurosieroctwo, następuje osłabienie więzi międzypokoleniowej). Niekorzystnie na sytuację miasta wpływa wspomniany spadek liczby urodzeń, w stosunku do roku 2010, w którym urodziło się 197 dzieci liczba urodzeń w 2014 roku zmniejszyła się 56 dzieci. Także prognozy demograficzne dla miasta nie są korzystne, analiza danych Wydziału Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Kamienna Góra z lat 2015-2016 wskazuje, że liczba urodzeń nie zwiększa się (2015 r. – 150 urodzeń, 2016 r. – 148 urodzeń, czerwiec 2017 r. – 90 urodzeń). Potwierdzają to dane sporządzone dla gmin województwa dolnośląskiego w opracowaniu „Prognoza demograficzna dla gmin województwa dolnośląskiego do 2035 roku”, w którym przewidywane dane w zakresie płodności, umieralności, migracji wewnętrznych i zagranicznych wskazują, że struktura ludności w Kamiennej Górze w 2035 roku zmniejszy się do poziomu 14111, co obrazuje spadek ludności od 2013 roku o 5903 osoby. Niemniej nie odnotowuje się adekwatności podanych wskaźników z poziomem ilościowym miejsc opieki żłobkowej.

Sytuację na kamiennogórskim rynku pracy opisuje aktywność ekonomiczna ludności, wśród której istotną rolę odgrywa wskaźnik stopy bezrobocia. Na koniec czerwca 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kamiennej Górze zarejestrowanych było 1084 bezrobotnych (1436 na koniec czerwca 2016). Jedynie 105 bezrobotnych (9,7% ogółu) to osoby do 25 roku życia. Bezrobotnych przed trzydziestką było 211 (19,5% zarejestrowanych). Długotrwale bezrobotni to 48,2% zarejestrowanych, przed rokiem stanowili 49,9%. Aż 82,4% to osoby bez prawa do zasiłku. Na koniec maja stopa bezrobocia w powiecie osiągnęła 8,8%, na Dolnym Śląsku 6,6%, w kraju 7,4%. Przyczyn należy upatrywać w zmieniającej się sytuacji ekonomicznej rodziców i sytuacji na rynku pracy. A tą obrazują aktywność ekonomiczna ludności oraz wskaźnik stopy bezrobocia. Na koniec czerwca 2015 roku (dane obrazujące sytuację na terenie Kamiennej Góry podane są w nawiasach) zarejestrowanych w PUP było 1764 osób (799), w tym 743 (307) kobiety, 1436 (627) i w tym 628 (265) kobiet w 2016 roku, a w 2017 roku była to liczba 1084 (508) i w tym 479 (203) kobiet. Należy także podkreślić obniżającą się liczbę kobiet, które nie podejmowały pracy po urodzeniu dziecka i które posiadają jedno dziecko w wieku do lat 6. We wskazanym okresie liczba ich z początkowej 202 (86) spadła do 157 (64) i nie jest to wynikiem zabezpieczenia dla tych osób wystarczającej ilości miejsc w instytucjach opieki żłobkowej. Raczej należy stwierdzić, że radzą sobie we własnym zakresie. W celu obiektywnej oceny tego trendu należy wskazać, że w tym okresie zmniejszyła się liczba mieszkańców miasta. Niemniej zmniejszający się wskaźnik bezrobocia nie wskazuje na zmniejszające się potrzeby mieszkańców w zakresie potrzeby dostępu do instytucjonalnej opieki żłobkowej. Należy dążyć do poprawiania szans na podjęcie pracy osobom, które pełnią funkcje opiekuńcze i podjąć działania zwiększające dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3.

Kamienna Góra jest znaczącym ośrodkiem przemysłowym z przemysłem włókienniczym, spożywczym i maszynowym. Do większych zakładów na terenie miasta należy 11 firm a od 1997 roku

na terenie miasta działa jedna z trzech na Dolnym Śląsku strefa ekonomiczna – Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości, która charakteryzuje się wysoko rozwiniętą gospodarką wielosektorową. Na terenie strefy działa duża ilość inwestycji zagranicznych. W KSSEMP S.A. funkcjonuje 27 inwestorów, którzy reprezentują branże metalową, tekstylną, produkcję wyrobów dekoracyjnych, podzespołów do samochodów i wiele innych. Kapitał pochodzi z krajów takich jak Japonia, USA, Niemcy, Włochy, Holandia, Francja. Poziom indywidualnej przedsiębiorczości w Kamiennej Górze, mierzony za pomocą wskaźnika liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym, był wyraźnie niższy od poziomu przedsiębiorczości na porównywanych poziomach statystycznych. Szczególnie duże dysproporcje występowały w porównaniu Kamiennej Góry (10,4 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2014 roku) do przestrzeni miejskich kraju (14,2) oraz przestrzeni miejskich województwa dolnośląskiego (13,9). W trakcie lat 2014/2010 nie odnotowano również wzrostu tego wskaźnika w Kamiennej Górze.

Opisane okoliczności w sferze społecznej, demograficznej, gospodarczej i związanej z rynkiem pracy mają wyraźny wpływ i wpisują się w potrzebę zwiększenia ilości miejsc opieki żłobkowej oraz wskazują na konieczność propagowania i wspierania działań zmierzających do zakładania żłobków, klubów dziecięcych czy też uruchamiania instytucji opiekuna dziennego i niani. Zdiagnozowany brak w zakresie wystarczającej infrastruktury zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat trzech wpływa na ograniczenie aktywności zawodowej mieszkańców Kamiennej Góry. Wiele rodzin pozbawionych jest realnej możliwości korzystania z oferty żłobka pomimo jego umieszczenia w centrum miasta i zapewnienia dobrego do niego dotarcia. W konsekwencji mieszkańcy nie mogą podjąć pracy zarobkowej w okresie opieki nad dzieckiem, co prowadzi do dezaktualizowania kompetencji i kwalifikacji, a w konsekwencji powrotu na rynek pracy.

5. Diagnoza sytuacji w Kamiennej Górze w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.

Kamienna Góra dysponuje 47 miejscami dla dzieci w Żłobku Miejskim. Nie ma żadnej informacji o zorganizowanym na terenie miasta i powiatu klubie żłobkowym lub zarejestrowanej dziennej opiekunce czy też niani. Z przeprowadzonej analizy danych zastanych (dane statystyczne z arkuszy pn. „Organizacja pracy Żłobka Miejskiego w Kamiennej Górze”) oraz protokoły przebiegu pociągów rekrutacyjnych w poszczególnych latach wynika, że w roku 2015 (stan na miesiąc kwiecień) zabrakło miejsc dla 12 dzieci. Natomiast w roku 2016 zabrakło miejsc dla 49 dzieci, a w roku 2017 dla 44 dzieci. Dane te potwierdza także dyrektor żłobka i dodaje, że zainteresowanie rodziców opieką żłobkową wzrasta. W roku 2013 (stan z kwietnia) złożono 56 formularzy rekrutacyjnych, w 2014 i 2015 formularzy złożono 47. W następnych latach liczba podań gwałtownie wzrosła, w roku 2016 było ich 96, a rok później 91. Tabela nr 1 obrazuje ilość dzieci w wieku żłobkowym urodzonych w latach 2010 – 2016 oraz ilość dzieci dla których zabrakło miejsc w Żłobku Miejskim.

Tabela nr 1.

Rok	Ilość urodzeń Gmina Kamienna Góra Miejska	Ilość miejsc w Żłobku Miejskim	Ilość podań	Ilość nieprzyjętych dzieci
2010	197	47		
2011	164	47		
2012	158	47		
2013	108	47	56	9

2014	141	47	47	0
2015	150	47	47	12
2016	136	47	96	49
2017	Do VI 90 dz.	47	91	44

Zestawiając dane z arkuszy z danymi statystycznymi dotyczącymi liczby urodzeń uzyskanych od Wydziału Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Kamienna Góra zauważalne jest, że liczba urodzeń przewyższa znacznie liczbę składanych co roku formularzy. Może to wskazywać na bierność zawodową osób opiekujących się dziećmi do lat 3, możliwość zapewnienia tej opieki przez jednego niepracującego rodzica (z reguły – matkę) w rodzinie, która pozostaje w dobrej sytuacji ekonomicznej pomimo jednej niepracującej osoby lub korzystanie z pomocy niepracującej np. babci. Potwierdzają to informacje z badania ankietowego dotyczącego potrzeb i problemów w dostępie do instytucjonalnej opieki nad dzieckiem w wieku do lat trzech tych rodziców, którzy w procesie rekrutacji nie uzyskali miejsca dla swojego dziecka. Na 19 badanych osób, (można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź) 8 osób zaznaczyło odpowiedzi: nie mam takiej potrzeby (1); uważam, że moje dziecko jest za małe (1); mogę zapewnić indywidualną opiekę (1); dziecko w żłobku narażone jest na różne infekcje i choroby (3); przebywam na urlopie wychowawczym (2). Jednakże pozostałe osoby wskazują, że powodami nieobjęcia dzieci opieką żłobkową są przede wszystkim brak miejsc (8); pewność, że ich wniosek zostanie odrzucony (3); brak możliwości uiszczenia obowiązkowych opłat (2). Ankietowane osoby wskazują, że najważniejszą potrzebą dla nich jest zwiększenie ilości miejsc w żłobku (15); budowa nowego żłobka (13); niższe obowiązkowe opłaty (4) oraz największymi barierami w zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi jest brak wystarczającej ilości miejsc (16); brak drugiego żłobka (13); częste choroby dziecka (5). Osoby ankietowane podkreśliły także, że w przypadku możliwości wyboru formy opieki nad dzieckiem wybrałoby żłobek miejski (17) i/lub żłobek prywatny (7).

Stan opieki oferowanej w żłobku przedstawiają także dane zbiorcze ze sprawozdań z wykonywania zadań z zakresu opieki nad dziećmi do lat 3. Wynika z nich, że w żłobku utworzone są dwie grupy wiekowe, dzieci młodsze, których jest 23 i grupa starsza, w której jest 24 dzieci (stan na kwiecień 2017 rok). Zatrudnionych w żłobku jest 15 osób (dyrektor, pracznka, woźny, 7 opiekunek, pielęgniarka, intendent, sprzątacznka, kucharka, pomoc kuchenna). Instytucja pracuje w godzinach 5:30 – 16:00, co w pełni odpowiada na potrzeby rodziców. Żłobek dysponuje pomieszczeniami dla dzieci, które zapewniają miejsce do zabawy, spożywania posiłku oraz spania. Każda sala jest słoneczna i zapewnia wymaganą zapisami ustawy funkcjonalność i bezpieczeństwo.

Badaniem ankietowym w zakresie informacji dotyczących opieki żłobkowej objęto pracownika Centrum Obsługi Jednostek Gminy Miejskiej w Kamiennej Górze. Pytania dotyczyły skali i poziomu wykorzystania miejsc w żłobku, wyników i wniosków po przeprowadzonych procesach rekrutacyjnych, sposobów pozyskiwania informacji o potrzebach mieszkańców, poziomu i zakresu wiedzy o problemach rodziców dzieci z niepełnosprawnościami, pozyskiwaniu informacji wpływających na zmiany w pracy żłobka oraz o wiedzę na temat wpływu braku miejsc na dezaktywację zawodową rodziców/prawnych opiekunów. Odpowiedzi wskazały, że poziom wykorzystywania miejsc w żłobku jest 100 procentowy, a informacje od dyrektorki żłobka, po przeprowadzonych rekrutacjach, wskazują na wzrastający wymóg objęcia dzieci do lat trzech opieką żłobkową. Konieczność ta uzasadniana jest potrzebami zawodowymi mieszkańców Kamiennej Góry, a także aspiracjami zawodowymi matek po urodzeniu dziecka.

W badaniu ankietowym z dyrektorem żłobka poruszono bezpośrednio problem przyczyn niedoboru miejsc w żłobku, przyczyn odmów przyjęć dzieci do placówki i potrzeb placówki w tym obszarze oraz wskazania sposobów gromadzenia informacji i dokonywania rozeznania w zakresie zapotrzebowania na miejsca w żłobku. Dyrektorka Żłobka Miejskiego wskazała na problem braku wystarczającej ilości miejsc dla dzieci w wieku do lat 3, który od roku 2015 narasta i potwierdzany jest wysoką ilością składanych przez rodziców, w okresie rekrutacji do żłobka, wniosków. Dyrektorka podkreśliła, że jedynym powodem odmowy przyjęcia dziecka jest brak wystarczającej ilości miejsc. Informacje o zwiększającym się zapotrzebowaniu są gromadzone co roku i opisywane w protokołach dokumentujących procesy rekrutacyjne w żłobku. W celu dokładnego zdiagnozowania potrzeb i problemów w dostępie do instytucjonalnej opieki nad dzieckiem w wieku do lat trzech, badania ankietowe skierowano także do rodziców dzieci objętych opieką żłobkową. W pytaniu o powód umieszczenia dziecka w żłobku 14 razy zaznaczono odpowiedź – praca zawodowa rodziców; 10 razy – brak możliwości zapewnienia innej opieki np. babci; 11 razy odpowiedź- niechcę stracić pracy; 9 razy opieka w żłobku prowadzona jest profesjonalnie; 2 razy – przerwa w pracy zawodowej spowoduje braki w kompetencjach. 17 ankietowanych rodziców mogło zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. Badani, na podstawie swoich doświadczeń, poproszeni zosatl o wskazanie potrzeb i barier w zakresie zapewnienia opieki dzieciom. W zakresie potrzeb podali następujące odpowiedzi: zwiększenie ilości miejsc w żłobku(12); budowa nowego żłobka (7); niższe obowiązkowe opłaty 98); więcej zajęć rozwijających dzieci (1); zapewnienie opieki psychologa (1); zapewnienie opieki logopedy (3). W zakresie barier: brak wystarczającej ilości miejsc (13); brak drugiego żłobka (7); częste choroby dziecka (10); kompetencje personelu 92). W pytaniu o podanie możliwej do wyboru formy opieki rodzice wskazali żłobek miejski (13), klub dziecięcy (4), żłobek prywatny (3) oraz oddział żłobkowy przy przedszkolu (6).

6. Diagnoza potrzeb w kontekście aktywizacji zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.

W celu zbadania motywacji i potrzeb osób opiekujących się dziećmi do lat 3 w powrocie na rynek pracy oraz zapotrzebowania na określone działania aktywizujące zawodowo przeprowadzone zostało badanie ankietowe. Udział w badaniu wzięło 20 kobiet w wieku od 23 do 45 lat, wśród nich było 7 panien, 5 mężatek, 1 rozwódka, a 7 osób nie podało stanu cywilnego. Żadna osoba nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności. Wszystkie ankietowane osoby zamieszkują na terenie miasta Kamienna Góra i deklarują wykształcenie od wyższego poprzez średnio ogólnokształcące oraz średnie i zasadniczo zawodowe. Przeważnie Panie biorące udział w badaniu ankietowym wykonywały prace fizyczne (fryzjer, sprzedawca, kelner), a ich obecny status na rynku pracy określony został przez nie jako osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP przez okres od 1 do 5 lat – osiem osób, dwie przez okres powyżej 5 lat, a cztery poniżej 1 roku. Sześć z nich określiło się jako powracające na rynek pracy po urlopie macierzyńskim i/lub wychowawczym. Głównym powodem pozostawiania przez osoby ankietowane bez pracy powyżej jednego roku od urodzenia dziecka jest brak możliwości zapewnienia opieki nad dzieckiem przez np. babcie i brak miejsc w żłobku – tak zaznaczyło 18 osób, dla dwóch z nich głównym powodem są trudności w połączeniu obowiązków domowych i zawodowych. Tylko jedna osoba wskazała niską motywację do podjęcia pracy, pozostałe swój poziom określiły na średni – 6 osób i wysoki – 13 osób, a wśród powodów powrotu do pracy wskazywały przede wszystkim utratę dochodów – 17 osób i dezaktualizację wiedzy oraz utratę wcześniejszej pracy. Osoby ankietowane zadeklarowały chęć udziału w projekcie, którego celem jest pomoc w powrocie do pracy poprzez zapewnienie opieki dla dziecka w żłobku, a wśród wsparcia, który było by im potrzebne w związku z aktywizacją zawodową przeważnie wskazywano możliwość odbycia stażu (5),

zajęcia komputerowe i języki obce (2), zajęcia z przedsiębiorczości (3), wsparcie doradcy (1). Dziewięć osób nie ma potrzeby wsparcia w związku z udziałem w projekcie. Wyniki tego badania wskazują na rosnącą potrzebę aktywizacji zawodowej osób opiekujących się dziećmi do lat 3. Taką potrzebę sygnalizują osoby badane, które chcą powrócić na rynek pracy po pozostawaniu bez pracy przez dłuższy okres oraz po urlopach macierzyńskich, rodzicielskich, wychowawczych sprawujące opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3, które wzięły udział w badaniu ankietowym przeprowadzonym na rzecz zdiagnozowania przedmiotowego problemu na terenie powiatu kamiennogórskiego. Istnieje, w związku z tym, wysoka potrzeba na utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Uruchamianie wspieranej przez samorząd opieki żłobkowej pozwoli zapobiegać rosnącemu bezrobociu, a w konsekwencji ubożeniu mieszkańców. Wprowadza także realną zachętę dla młodych ludzi do pozostawania w mieście. Rozwiązanie to (nowe miejsca w żłobku) jest skierowane także na zabezpieczenie przyszłych dochodów miasta z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, powoduje to coraz korzystniejszą sytuację demograficzną, która z kolei prowadzi do przekształceń w sferze pracy i ma wpływną aktywność zawodową kobiet i ich udziału w rynku pracy. W tym kontekście, zwiększenie ilości miejsc w instytucji opieki żłobkowej jest pożądanym działaniem, które dostrzega każde strategicznie zarządzane i rozwijające się miasto.

7. Podsumowanie.

Jednym z zadań jednostek samorządu terytorialnego jest organizowanie rozwiązań sprzyjających łączeniu pracy zawodowej z życiem rodzinnym poprzez zapewnienie miejsc opieki dla dzieci, zapewnienie dostępu do zatrudnienia i pomoc w rozwoju kariery zawodowej dla osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi. Realizacja tych zadań sprzyjać ma większej stabilizacji ekonomicznej rodzin, w tym aktywności zawodowej obojga rodziców. Wyniki badania pn. „Badanie jakości i poziomu dostępności do jednostek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3 w Kamiennej Górze”, które objęło oszacowanie popytu na usługi opieki nad dziećmi do lat 3, odnalezienie argumentów uzasadniających zapotrzebowanie na stworzenie nowych miejsc, zdiagnozowanie potrzeb w zakresie aktywizacji zawodowej osób opiekujących się dziećmi do lat trzech, analizę zapisów oficjalnych dokumentów, zebranie opinii rodziców/opiekunów prawnych dzieci w wieku żłobkowym oraz opinii osób zarządzających instytucją opieki, a także opisanie uwarunkowań w zakresie zróżnicowań przestrzennych w dostępie do form opieki i prognoz demograficznych wyraźnie wskazują na trudności w realizacji zadań, których celem jest pomoc w zaspokojeniu potrzeb kamiennogórskich kobiet. Zestawienie danych z wszystkich źródeł pozwala stwierdzić, że problemem są zarówno niewystarczająca ilość miejsc opieki, a przez to bierność zawodowa części mieszkańców, jak i rosnące aspiracje matek, chcących pracę zawodową godzić z rozwojem rodziny. Określone na podstawie badania wartości określające zainteresowanie skorzystaniem z usług opieki nad dziećmi do lat 3 oraz preferencje badanych osób i określenie ich potrzeb w zakresie przedmiotowego tematu obrazują aktualne i prognozowane zapotrzebowanie na miejsca w instytucjach opieki, a także ich aktualny niedobór. Dane te powinny zostać wykorzystane do podejmowania strategicznych decyzji na poziomie lokalnym i z całą pewnością powinny być skierowane w stronę zaspokojenia realnego popytu na usługi opieki nad dziećmi do lat 3 w Kamiennej Górze.

8. Wnioski i rekomendacje.

8.1. Aktywizacja zawodowa osób opiekujących się dziećmi do lat 3.

Głównym powodem pozostawania przez osoby ankietowane bez pracy powyżej jednego roku od urodzenia dziecka jest brak możliwości zapewnienia opieki nad dzieckiem oraz brak miejsc w żłobku, co jest przyczyną trudności w połączeniu obowiązków domowych i zawodowych. Przeważnie osoby te cechuje średni i wysoki poziom motywacji w powrocie do pracy, a powody określane są obawą przed utratą dochodów oraz dezaktualizację wiedzy i utratę wcześniej wykonywanej pracy.

Wniosek: Przeprowadzone badanie (stan na lipiec 2017) wskazało, że powodem niepodejmowania pracy jest brak miejsc w Żłobku Miejskim oraz brak możliwości powierzenia opieki nad dzieckiem komuś z bliskiej rodziny.

Rekomendacja: Należy podjąć starania o uzyskanie funduszy z RPO WD na działania aktywizujące zawodowo osoby opiekujące się dziećmi w wieku do lat 3 poprzez utworzenie i rozwijanie dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech w Żłobku Miejskim oraz pokrywanie kosztów tej opieki.

8.2. Zwiększenie dostępności do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

Zgodnie z danymi Wydziału Ewidencji Ludności 441 dzieci w Kamiennej Górze to dzieci poniżej trzeciego roku życia. Opieką żłobkową objętych jest 11% z nich. Według norm Unii Europejskiej opieką instytucjonalną powinno być objętych co najmniej 30 % dzieci w tej grupie wiekowej. Do osiągnięcia wskaźnika unijnego należałoby podwoić obecną ofertę żłobków miejskich i form prywatnych łącznie, czyli uzyskać około 85 dodatkowych miejsc.

Wniosek: Przeprowadzone badanie (stan na lipiec 2017) wskazało, że nie jest zaspokojony popyt na usługi opieki nad dziećmi do lat 3 zgłaszany przez rodziców/opiekunów prawnych dzieci.

Rekomendacja: Należy podjąć starania o uzyskanie funduszy z RPO WD na tworzenie i rozwijanie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz pokrywanie kosztów tej opieki.

8.3. Sprostanie potrzebom dzieci do lat 3 z niepełnosprawnościami.

Wniosek: Żłobek Miejski w Kamiennej Górze nie jest dostosowany do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

Rekomendacja: Należy rozpoznać zapotrzebowanie na zapewnienie opieki dla dzieci w wieku do lat trzech oraz potrzeby rodziców w tym zakresie, następnie podjąć starania o pozyskanie funduszy adekwatnie do rozpoznanych potrzeb.

9. Propozycje działań.

Utworzenie w Żłobku Miejskim w Kamiennej Górze dodatkowych miejsc dla 25 dzieci, pozwoli na zwiększenie liczby miejsc potrzebnych dla minimalnego zaspokojenia rozpoznanych potrzeb na opiekę dla dzieci do lat 3. Wyniki przeprowadzonego „Badania jakości i poziomu dostępności do jednostek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3 w Kamiennej Górze” wskazują, że istniejąca w mieście liczba miejsc jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców. Przyczyn rosnącego zapotrzebowania na miejsca w żłobkach można upatrywać nie tylko w rosnącej liczbie urodzeń, ale również w poprawiającej

się sytuacji na rynku pracy. Niemniej możliwość czy też chęć podjęcia pracy jest dla młodych rodziców trudnością z uwagi na konieczność łączenia pracy zawodowej z opieką nad dziećmi.

9.1. Utworzenie 25 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech w istniejącej formie opieki Żłobku Miejskim w Kamiennej Górze.

Zakres prac związanych z utworzeniem 25 nowych miejsc związany będzie z wymianą istniejących instalacji elektrycznych, ciepłowniczych i kanalizacyjnych oraz z dostosowaniem pomieszczeń do potrzeb dzieci, w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, a także wykonaniem prac adaptacyjnych, przystosowawczych i wykończeniowych poprzez dostosowanie poszczególnych pomieszczeń (sali zabaw, sypialni, szatni, łazienki, kuchni) do realizacji zadań z zakresu opieki nad dziećmi oraz zajęć rozwojowych.

9.2. Finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 przez okres wskazany w dokumentacji konkursowej tj. 21 miesięcy .

Finansowanie działalności bieżącej obejmie pokrycie kosztów związanych z prawidłowym funkcjonowaniem miejsca opieki tj.: koszty personelu, koszty żywienia, opłaty za zużycie mediów, zakup materiałów, zakup środków dydaktycznych, zakup usług, opłaty telekomunikacyjne, szkolenia pracowników.

10. Bezpośrednie rezultaty.

- **wzrost o 25 liczby miejsc** w placówce dla dzieci do lat 3;
- remont i przystosowanie pomieszczeń;
- **podniesienie standardów funkcjonowania** placówki poprzez zakup różnorodnych urządzeń rozwijających psycho - motorykę dzieci oraz pomocy dydaktycznych do zajęć rozwijających;
- umożliwienie rodzicom/opiekunom prawnym dzieci do lat 3 podjęcie pracy lub **powrót do pracy** zawodowej, poprzez umieszczenie dzieci pod opieką wykwalifikowanego personelu w placówce spełniającej normy bezpieczeństwa;
- **zmniejszenie bezrobocia** o osoby, które zostaną zatrudnione w Żłobku Miejskim jako opiekunowie dzieci nowoutworzonej grupy żłobkowej;
- **zaktywizowanie kobiet** - kobiety, które zdecydowały się na macierzyństwo nie mogą mieć utrudnionego powrotu na rynek pracy ani wypaść z niego czy też przejść w stan bezrobocia długotrwałego. Zmiany na rynku pracy i uwarunkowania ekonomiczne zmuszają kobiety do zwiększonej aktywności zawodowej.

BURMISTRZ
MIASTA KAMIENNA GÓRA
Krzysztof Sawytek